ARREST VAN HET HOF
3 december 1987 *

In zaak 194/84,

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseurs D. R. Gilmour en D. Gouloussis, alsmede door G. Kremlis, lid van haar juridische dienst, als gemachtigden, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij G. Kremlis, lid van haar juridische dienst, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verzoekster,

tegen

Helleense Republiek, vertegenwoordigd door L. Stephanou, bijzonder adviseur bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, en G. Kranidiotis, bijzonder secretaris bij dit ministerie, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter Griekse ambassade aldaar, 117, Val-Sainte-Croix,

verweerster,

betreffende een verzoek aan het Hof om vast te stellen dat de Helleense Republiek, door de in Griekenland geblokkeerde fondsen toebehorende aan ingezetenen van de Lid-Staten niet geleidelijk vrij te maken volgens het tijdschema bedoeld in artikel 52 van de Toetredingsakte van Griekenland tot de Europese Gemeenschappen, de krachtens dit artikel op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: G. Bosco, kamerpresident, waarnemend voor de president, J. C. Moitinho de Almeida, kamerpresident, T. Koopmans, U. Everling, C. Kakouris, R. Joliet en F. Schockweiler, rechters,

advocaat-generaal: M. Darmon
griffier: B. Pastor, administrateur

* Procestaal: Grieks.

gezien het rapport ter terechtzitting en ten vervolge op de mondelinge behandeling op 16 juni 1987, waarbij de Commissie van de Europese Gemeenschappen was vertegenwoordigd door D. Gouloussis en de Griekse Republiek door F. Spathopoulos en S. Kalamitsis,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 29 september 1987,

het navolgende

Arrest

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 24 juli 1984, heeft de Commissie van de Europese Gemeenschappen krachtens artikel 169 EEG-Verdrag beroep ingesteld strekkende tot vaststelling dat de Helleense Republiek, door de in Griekenland geblokkeerde fondsen toebehorende aan ingezetenen van de Lid-Staten niet geleidelijk vrij te maken volgens het tijdschema bedoeld in artikel 52 van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden voor de Helleense Republiek en de aanpassingen van de Verdragen (hierna: Toetredingsakte), de krachtens dit artikel op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen.

2 Volgens artikel 52 Toetredingsakte worden „de in Griekenland geblokkeerde fondsen toebehorende aan ingezetenen van de huidige Lid-Staten... vanaf de toetreding tot en met 31 december 1985 geleidelijk vrijgemaakt in gelijke jaarlijkse tranches, in zes etappen, waarvan de eerste begint op 1 januari 1981... Op 1 januari 1986 worden de geblokkeerde fondsen toebehorende aan ingezetenen van de huidige Lid-Staten opgeheven".

3 Met haar beroep verwijt de Commissie de Helleense Republiek voornamelijk, dat zij niet aan voornoemde bepaling heeft voldaan door artikel 13 van noodwet nr. 1704 van 1939, houdende wijziging en aanvulling van noodwet nr. 33 van 1936 en de overige wetten betreffende de bescherming van de nationale munt (Grieks Staatsblad, deel I, blz. 149) na 1 januari 1981, de datum van haar toetreding tot de Europese Gemeenschappen, te handhaven. De bestreden nationale bepaling bepaalt in hoofdzaak, dat alle vorderingen van duurzaam in het buitenland woonachtige personen, die in Griekenland moeten worden betaald en die niet berusten op overmakingen van deviezen die op de vrije markt zijn omgewisseld, als

geblokkeerd worden beschouwd en dat de betaling door de debiteur van de met een dergelijke vordering overeenkomende schuld enkel kan worden verricht door een bedrag ten belope van de vordering op een geblokkeerde rekening te storten. Voor de vrijmaking en het gebruik van de geblokkeerde vorderingen is een vergunning nodig van de Bank van Griekenland.

4 Voor een nadere uiteenzetting van de betrokken gemeenschapsregeling, van de in geding zijnde Griekse wettelijke regeling, alsmede van de middelen en de argumenten van partijen wordt verwezen naar het rapport ter terechtzitting. Deze elementen van het dossier worden hierna slechts weergegeven, voor zover dit noodzakelijk is voor de redenering van het Hof.

5 De Commissie baseert haar beroep op de stelling, dat artikel 52 Toetredingsakte de verplichting inhoudt om binnen de door dit artikel gestelde termijnen alle in Griekenland geblokkeerde fondsen, toebehorende aan ingezetenen van andere Lid-Staten, vrij te maken, zodat de tegoeden omwisselbaar zijn en vrij kunnen worden gerepatrieerd. Voor deze opvatting zoekt zij steun bij het begrip „geblokkeerde fondsen", waarvan de betekenis, die communautair van aard behoort te zijn, moet worden bepaald aan de hand van de belangrijkste kenmerken van dergelijke fondsen op internationaal monetair gebied en, meer in het bijzonder, op dat van de deviezencontrole. Algemeen zou onder geblokkeerde fondsen worden verstaan, aan niet-ingezetenen toebehorende gelddeposito's die niet vrij naar het buitenland kunnen worden overgemaakt.

6 De Griekse regering stelt hiertegenover, dat de verplichting van artikel 52 Toetredingsakte tot vrijmaking van de in Griekenland geblokkeerde fondsen toebehorende aan ingezetenen van andere Lid-Staten, enkel betrekking heeft op het gebruik van deze tegoeden binnen Griekenland en niet op de overmaking ervan naar het buitenland. Het enig doel van deze bepaling zou immers zijn, te komen tot een geleidelijke opheffing van de ingevolge noodwet nr. 1704 van 1939 geblokkeerde fondsen. Deze wet zou evenwel thans reeds op zodanige wijze worden toegepast dat, in overeenstemming met het in artikel 52 opgestelde tijdschema, de betrokken tegoeden die luiden in drachmen en toebehoren aan ingezetenen van andere Lid-Staten, vrij in Griekenland kunnen worden gebruikt. De Griekse wetgeving zou dus in overeenstemming met de eisen van het gemeenschapsrecht zijn.

7 Deze argumenten van de Griekse regering kunnen niet worden aanvaard. Artikel 52 staat immers in de afdeling van de Toetredingsakte, getiteld „Kapitaalverkeer". Dit artikel moet derhalve aldus worden uitgelegd, dat het betrekking heeft op de vrijmaking van de betrokken fondsen niet alleen voor het gebruik ervan in

Griekenland, maar ook voor de overmaking ervan naar het buitenland, omdat wanneer er enkel binnenslands vrij over kan worden beschikt, er nog geen kapitaalverkeer tussen de Lid-Staten is.

8 Deze uitlegging wordt bevestigd door een onderzoek naar de doelstelling van artikel 52 Toetredingsakte. Zoals artikel 49, lid 1, van deze Akte aangeeft, beogen de artikelen 50 tot 53 de Helleense Republiek in staat te stellen om onder de voorwaarden en binnen de termijnen die in deze artikelen zijn vermeld, de vrijmaking van het kapitaalverkeer, die is voorgeschreven in de eerste richtlijn van de Raad van 11 mei 1960 voor de uitvoering van artikel 67 EEG-Verdrag (PB 1961, blz. 921), zoals gewijzigd bij de tweede richtlijn 63/21 van de Raad van 18 december 1962 ter aanvulling en wijziging van de eerste richtlijn voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag (PB 1963, blz. 62; hierna: de richtlijn), uit te stellen. In deze context bezien, heeft artikel 52 ten doel met betrekking tot de geblokkeerde fondsen aan te geven, op welke wijze de geleidelijke aanpassing van de Griekse rechtsorde aan de in de richtlijn neergelegde regeling moet worden verwezenlijkt.

9 Volgens artikel 1, lid 1, van de richtlijn verlenen de Lid-Staten alle deviezenvergunningen, vereist voor het aangaan van overeenkomsten en het verrichten van handelingen en voor de overmakingen tussen ingezetenen van de Lid-Staten, die op de in lijst A van bijlage I van deze richtlijn genoemde categorieën van kapitaalverkeer betrekking hebben. Onder de categorieën van kapitaalverkeer waarvoor een dergelijke onvoorwaardelijke vrijmaking geldt, valt blijkens deze lijst de „jaarlijkse overmaking van geblokkeerde tegoeden naar een andere Lid-Staat door een niet-ingezeten rekeninghouder" (nomenclatuurpost XL).

10 In dit verband wijst de Griekse regering erop, dat deze jaarlijkse overmaking van geblokkeerde tegoeden, die de Lid-Staten ingevolge genoemde richtlijnen moeten toestaan, uitdrukkelijk beperkt is tot een bedrag of een percentage van het gehele tegoed, dat de betrokken Lid-Staat vrij kan bepalen. Op grond van artikel 52 Toetredingsakte daarentegen zou de Helleense Republiek de liberalisatie gespreid over een periode van vijf jaar moeten verwezenlijken, waarbij de jaarlijkse tranches in deze bepaling zelf dwingend zijn vastgelegd. Bijgevolg zou verweerster ten opzichte van de Lid-Staten van de oude Gemeenschap van Negen worden gediscrimineerd, omdat de Helleense Republiek de geblokkeerde fondsen op 1 januari 1986 moest opheffen, terwijl de Lid-Staten van de oude Gemeenschap van Negen ze nog na die datum mochten handhaven tot het bedrag of het percentage van de tegoeden dat nog niet was vrijgemaakt.

11 Dienaangaande zij vastgesteld, dat verweerster geen argumenten kan ontlenen aan het verschil in de wijze van vrijmaking zoals geregeld respectievelijk in artikel 52 Toetredingsakte en de richtlijn voor de uitvoering van artikel 67 EEG-Verdrag. Gelijk de Commissie ter terechtzitting door de Griekse regering onweersproken heeft opgemerkt, kende geen van de Lid-Staten van de oude Gemeenschap van Negen geblokkeerde fondsen meer op het tijdstip van de toetreding van de Helleense Republiek tot de Gemeenschappen. Gelet op het doel en de aard van de voorschriften van de richtlijn, die een geleidelijke opheffing van de geblokkeerde fondsen beogen, mogen deze Lid-Staten ook geen geblokkeerde fondsen meer instellen; artikel 52 Toetredingsakte heeft dan ook juist ten doel, de Helleense Republiek geleidelijk te onderwerpen aan de algemene regeling van de richtlijn, en het brengt haar dus niet in een minder gunstige positie dan de overige Lid-Staten.

12 De Helleense regering voert nog aan, dat artikel 52 Toetredingsakte enkel betrekking heeft op kapitaal van persoonlijke aard, zoals schenkingen, giften, bruidsschatten en nalatenschappen. Dit zou blijken uit het feit dat de geblokkeerde fondsen, waarvoor artikel 52 een overgangsregeling geeft, in de bijlage bij de richtlijn zijn ingedeeld onder de rubriek „kapitaalverkeer van persoonlijke aard".

13 Ook al blijkt inderdaad uit deze richtlijn, dat de jaarlijkse overmaking van geblokkeerde tegoeden naar een andere Lid-Staat door een niet-ingezeten rekeninghouder voor de richtlijn wordt beschouwd als kapitaalverkeer van persoonlijke aard, toch volgt daaruit nog niet, dat enkel dergelijke uit transacties van persoonlijke aard afkomstige fondsen het voorwerp zijn van de beoogde vrijmaking. Integendeel, aangezien de uitdrukking „geblokkeerde fondsen", in de zin zowel van artikel 52 Toetredingsakte als van de richtlijn, zeer algemeen is, mag deze zeker niet eng worden uitgelegd. Overigens moet dienaangaande worden opgemerkt, dat schenkingen en giften evenals bruidsschatten en nalatenschappen in de richtlijn onder andere posten van de nomenclatuur worden genoemd dan de geblokkeerde tegoeden.

14 Uit een en ander volgt, dat de Helleense Republiek gehouden was om binnen de in artikel 52 Toetredingsakte gestelde termijnen alle geblokkeerde fondsen toebehorende aan ingezetenen van andere Lid-Staten vrij te maken, hieronder begrepen de fondsen afkomstig uit transacties die niet van persoonlijke aard zijn.

15 Mitsdien moet worden vastgesteld, dat de Helleense Republiek, door de in Griekenland geblokkeerde fondsen toebehorende aan ingezetenen van andere Lid-Staten niet volgens het in artikel 52 Toetredingsakte bedoelde tijdschema geleidelijk vrij te maken, de krachtens genoemd artikel op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen.

Kosten

16 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Aangezien verweerster in het ongelijk is gesteld, moet zij in de kosten worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende, verstaat:

1) Door de in Griekenland geblokkeerde fondsen toebehorende aan ingezetenen van andere Lid-Staten niet volgens het in artikel 52 Toetredingsakte bedoelde tijdschema geleidelijk vrij te maken, is de Helleense Republiek de krachtens genoemd artikel op haar rustende verplichtingen niet nagekomen.

2) De Helleense Republiek wordt verwezen in de kosten van de procedure.

Bosco Moitinho de Almeida Koopmans

Everling Kakouris Joliet Schockweiler

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 3 december 1987.

De griffier

P. Heim

De president

A. J. Mackenzie Stuart